

**EUROOPA
NOORTEVALDKONNA
UUENDATUD
KOOSTÖÖRAAMISTIK**

2010-2018

EUROOPA
NOORTEVALDKONNA
UUENDATUD
KOOSTÖÖRAAMISTIK

2010-2018

SISUKORD

NÕUKOGU RESOLUTSIOON

4

LISA I

15

LISA II

28

LISA III

30

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

Nõukogu resolutsioon Euroopa noortevaldkonna uuendatud koostööraamistiku kohta (2010-2018)

*2978. HARIDUS-, NOORTE- JA KULTUURIMINISTRITE
nõukogu istung
Brüssel, 27. november 2009*

Nõukogu võttis vastu järgmised seisukohad:

„EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

MEENUTADES

nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 27. juuni 2002. aasta resolutsiooni Euroopa noortevaldkonna koostööraamistiku loomise kohta¹, milles käsitleti muu hulgas avatud koordinaatsiooni meetodit ja noorte mõõtme suurendamist teistes poliitikavaldkondades, ning 2005. aasta märtsis Euroopa Ülemkogus² vastu võetud Euroopa Noortepakti, mis on Lissaboni majanduskasvu ja tööhõive eesmärkide saavutamise üheks vahendiks;

¹ ELT C 168, 13.7.2002, lk 2-5.

² 7619/1/05.

uuendatud sotsiaalmeetmete kava, mille üheks prioriteediks on noored ja lapsed³;
ning ARVESTADES

nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 11. mai 2009. aasta seisukohti olemasoleva Euroopa noortevaldkonna koostööraamistiku hindamise ning raamistiku uuendamise perspektiivide kohta⁴,

TERVITAB

nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide komiteele saadetud komisjoni teatist "*EL noortestrateegia – Investeerimine ja mobiliseerimine. Uuendatud avatud koordinaatsiooni meetod noortega seotud väljakutsete ja võimaluste tarvis*"⁵;

TÓDEB, et

1. Noortel on täna ning tulevikus otsustav roll Euroopa Liidu ja selle kodanike ees seisvate paljude sotsiaalmajanduslike, demograafiliste, kultuuri-, keskkonna- ja tehnikaalaste probleemide lahendamisel ja võimaluste ärakasutamisel. Noorte sotsiaalse ja kutsealase lõimumise edendamine on Euroopa Liidu majanduskasvu ja tööhõive Lissaboni strateegia elutähtis osa ning soodustab ühtlasi eneseteostust, sotsiaalset sidusust ja kodanikuaktiivsust.
2. Euroopa Liidu Noorteraport 2009⁶ näitab, et ehkki enamikel tänapäeva noortel eurooplastel on head elutingimused, tuleb veel lahendada sellised probleemid nagu noorte tööpuudus, hariduses ja koolituses mitteosalemine, noorte vaesus, vähene demokraatlikus

³ 11517/08.

⁴ 9169/09.

⁵ 9008/09.

⁶ 9008/09 ADD 4.

protsessis osalemine ja esindatus ning mitmesugused terviseprobleemid. Majanduslangus, sealhulgas 2008. aastal alanu, kipub noori oluliselt kahjustama ning majanduslanguse tagajärgede kahjulik mõju võib kesta pikka aega.

3. Olemasolevast Euroopa noortevaldkonna koostööraamistikust on liikmesriikidel noori puudutavate küsimuste lahendamisel kasu olnud, ning avatud koordineerimise meetod, noorte mõõtme suurendamine teiste valdkondade poliitikas, Euroopa Noortepakt⁷ ja muud sarnased algatused on soodustanud noortevaldkonnale sobivat paindlikku lähenemist, mille juures on arvestatud ka liikmesriikide pädevust ja subsidiaarsuse põhimõtet.
4. Järgmise kümnendi Euroopa noortevaldkonna koostöö strateegiat sisaldav uuendatud raamistik aitaks ühelt poolt jätkata tööd seni saavutatule ja omandatud kogemustele tuginedes ja austaks liikmesriikide noortepoliitika alast vastutust, teiselt poolt aga laiendaks ja tihendaks veelgi valdkondlikku koostööd ning toeks Euroopa Liidu noortele lisakasu, eelkõige pärast 2010. aastat kehtiva Lissaboni strateegia kontekstis.
5. On eriti oluline, et kõikidel noortel oleks võimalus oma potentsiaali parimal viisil rakendada. See ei tähenda, et noortesse tuleks investeerida üksnes suuremate ressursside suunamisega nende igapäeva-elu mõjutavatesse ja heaolu suurendavatesse valdkondadesse, vaid noortele tuleks anda ka võimalus ise tegutseda, toetades nende vabadust ja võimalusi ühiskonna säästva arengu ning euroopalike väärtuste ja eesmärkide nimel tegutsemiseks. Samuti nõuab see noortepoliitika ning teiste seonduvate poliitikavaldkondade, eelkõige haridus-, tööhõive-, sotsiaal-, kultuuri- ja tervishoiupoliitika paremat kooskõlastamist.

⁷ 7619/05 : 22.-23. märtsi 2005. aasta Euroopa Ülemkogu järeltule I lisa.

ON ÜHISEL SEISUKOHAL, et:

1. Ajavahemikul tänasest 2018. aastani (k.a) peaksid Euroopa noortevaldkonna koostöö eesmärgid olema:
 - (i) pakkuda rohkem ja võrdsemaid õppimis- ja töötamisvõimalusi kõigile noortele, ja
 - (ii) edendada noorte kodanikuaktiivsust, sotsiaalset kaasatust ja solidaarsust.
2. Peamised tegevusvaldkonnad, mida üksikasjalikumalt kirjeldatakse lisas I, on järgmised:
 - Haridus ja koolitus
 - Tööhõive ja ettevõtlikkus
 - Tervis ja heaolu
 - Osalus
 - Vabatahtlik tegevus
 - Sotsiaalne kaasatus
 - Noored ja maailm
 - Loovus ja kultuur
3. Tunnustades täielikult noortepoliitika kuulumist liikmesriikide vastutusalasse ning sellealase Euroopa koostöö vabatahtlikkust, oleks kahe omavahel seotud üldeesmärgi saavutamiseks tarvis kahetasandilist lähenemisviisi, mille raames arendatakse ja edendatakse:
 - (i) ühelt poolt konkreetseid noortevaldkonna algatusi, s.t konkreetselt noortele suunatud poliitikat ja meetmeid näiteks mitteformaalse õppimise, osaluse, vabatahtliku tegevuse, noorsootöö, liikuvuse ja noorteinfo alal; ja
 - (ii) teiselt poolt lõimitud, s.t sektoritevahelist käsitusviisi soodustavaid

algatusi, mis aitaksid arvestada noori puudutatavate küsimustega poliitikate väljatöötamisel, elluviimisel ja hindamisel teistes noorte elu olulisel määral mõjutavates valdkondades. Euroopa Noortepakti eeskujust lähtudes tuleks noorte mõõde lõimida pärast 2010. aastat kehtima hakkavasse Lissaboni strateegiasse ning sellega seonduvatesse EL strateegiatesse ja programmidesse, kaasa arvatud uude Euroopa hariduse ja koolituse strateegilisse koostööraamistikku, tööhõivesuunistesse, tervishoiustrateegiasse ja kultuuripoliitika tegevuskavasse.

RÕHUTAB, et

1. Noortepoliitika alasel Euroopa koostööl peaks olema kindel seos rahvusvahelise inimõiguste süsteemiga. Noortepoliitikas ja noortega seotud tegevuses tuleks juhinduda teatavatest põhimõtetest, täpsemalt:
 - (a) edendada soolist võrdõiguslikkust ja võitlust igasuguse diskrimineerimisega ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 21 ja 23 sedastatud õiguste ja põhimõtete austamist;
 - (b) võtta arvesse oludest tingitud erinevusi noorte elutingimustes, vajadustes, püüdlustes, huvides ja suhtumistes, pöörates erilist tähelepanu neile, kelle võimalused võivad erinevatel põhjustel olla piiratumad;
 - (c) tunnustada kõiki noori ühiskonna rikkusena ning kaitsta noorte õigust osaleda neid mõjutava poliitika väljatöötamisel noori ja noortorganisatsioone hõlmava pideva struktuurse dialoogi teel.

ON ÜHISEL SEISUKOHAL KA SELLES, et

1. Euroopa noortevaldkonna koostööd aastani 2018 tuleb korraldada uue avatud koordineerimise meetodi abil, võttes aluseks eespool

kirjeldatud üldeesmärgid, kahetasandilise lähenemisviisi ja peamised tegevusvaldkonnad.

2. Euroopa noortevaldkonna koostöö peab olema teadmispõhine, eesmärgistatud ja konkreetne. Selle tulemused peavad olema selged ja käegakatsutavad ning neid tuleb regulaarselt ja korrastatult avaldada, analüüsida ja levitada, et luua tingimused pidevaks hindamiseks ja arenguks.
3. Avatud koordineerimise meetodi edukus noorsootöös sõltub liikmesriikide poliitilisest valmisolekust ning tõhusatest riigi ja EL tasandi töömeetoditest. Selleks peaksid Euroopa koostöös rakendatavate töömeetodite lähtepunktid olema järgmised:
 - (i) Töösükliid: Ajavahemik aastani 2018 jagatakse kolmeaastasteks tsükliteks, millest esimene hõlmab aastaid 2010–2012.
 - (ii) Prioriteetid: Iga tsükli jaoks valitakse välja teatav hulk Euroopa koostöö prioriteete, mis toetavad käesolevas raamistikus kirjeldatud tegevusvaldkondi. Prioriteetid kiidab heaks nõukogu, võttes aluseks allpool viidatava nõukogu/komisjoni ühisraporti ning tehes koostööd vastava töösükli kahe eesistujariikide kolmiku esindajatega. Euroopa koostöö prioriteetide kehtestamisel peetakse silmas, et need võimaldaksid koostööd kõikide liikmesriikide vahel või tihendatud koostööd väiksema arvu liikmesriikide vahel (klastrites) kooskõlas riiklike prioriteetidega. Uue raamistiku esimese töösükli esimese osa prioriteetid on sätestatud käesoleva dokumendi lisa II. Töösükli teise osa prioriteetidid esitatakse nõukogule vastuvõtmiseks hiljem.
 - (iii) Rakendamise instrumendid: Koostööraamistiku tõhusaks rakendamiseks on vaja konkreetselt noortevaldkonna instrumente ning muude seonduvate poliitikavaldkondade instrumente.

Konkreetselt noortevaldkonna instrumente kirjeldatakse ala-

punktides a–g. Neid tuleks kasutada kahetasandilise lähenemisviisi toetamiseks, s.t noortevaldkonna konkreetsete algatuste elluviimiseks ning noorte mõõtme suurendamiseks teistes seonduvates poliitikavaldkondades. Lõimimistegevuses tuleks neid instrumente kasutada ka dialoogiks teiste poliitikavaldkondadega ning neis vajaduse ja võimaluse korral noorte mõõtme suurendamiseks.

- (a) *Teadmiste kogumine ja teadmistepõhine noortepoliitika*: Noortepoliitika peab olema teadmistepõhine. Tuleb õppida paremini tundma ja mõistma mõlemast soost noorte elutingimusi, väärtusi ja suhtumisi ning jagada saadud teadmisi teiste seonduvate poliitikavaldkondadega, et võimaldada seal sobivaid ja õigeaegseid tegevusi. Teadmisi võib levitada muu hulgas Euroopa Noortepoliitika Teadmiste Keskuse (EKCY) ja selle korrespondentide, Euroopa haridusteabe võrgustiku (Eurydice), noorsoouuringute, Euroopa noorteküsitluste ning uurijate võrgustike kaudu. Teadmistepõhist poliitikat aitab kujundada ka Euroopa Liidu Noortereport. Tuleb edendada ametiasutuste, noorsoouurijate, noorteorganisatsioonide ning noorsootöötajate koostööd.
- (b) *Vastastikune õpe*: Vastastikune õpe on koostööraamistiku olulisim osa. See pakub võimalusi eri liikmesriikide heade tavade tutvumiseks ja neist õppimiseks. Vastastikuse õppe võimalusi pakuvad näiteks kolleegidest koosnevad õpperühmad, konverentsid ja seminarid, kõrgetasemelised foorumid ja ekspertrühmad, aga ka uuringud ja analüüsid ning valdkonnaga seotud isikuid ühendavad veebivõrgustikud. Nimetatud tegevuste teemad peavad olema otseselt seotud vastava kolmeaastase töösükli prioriteetidega. Kõikidel tegevustel peab olema selge eesmärk ja selge mandaat, kusjuures tegevuste ajakava ja väljundid pakub välja komisjon koostöös liikmesriikidega. Võrdlusmaterjali ja ideede saamiseks tuleb jätkata poliitilist dialoogi kolmandate riikidega ning koostööd Euroopa Nõukogu,

OECD⁸, ÜRO ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega.

- (c) *Eduaruanded*: Komisjon peab iga töötsükli lõpuks koostama Euroopa Liidu Noorteraporti, mis uue raamistiku esimese töötsükli kohta tuleb koostada aastaks 2012. EL noorteraport koosneb kahest osast: nõukogu/komisjoni ühisraport (poliitiline osa) ning tõendavad dokumendid (statistika ja analüüsi osa). EL noorteraportis hinnatakse raamistiku üldeesmärkide ning viimase töötsükli prioriteetide osas tehtud edusamme ning kirjeldatakse häid tavasid. EL noorteraporti aluseks peavad olema noortevaldkonda ja teisi seonduvaid poliitikavaldkondi käsitlevad liikmesriikide raportid ning muu kättesaadav info ja statistika. Tuleks vältida aruandluskohustuse dubleerimist. EL noorteraporti alusel tuleks kehtestada ka järgmise töötsükli prioriteedid.
- (d) *Tulemuste levitamine*: Raamistikuga seotud kohaliku, piirkondliku, riikliku ja Euroopa tasandi koostöö nähtavuse ja mõju suurendamiseks tuleb koostöö tulemusi levitada kõikidele huvirühmadele ning vajadusel arutada kantslerite või ministrite tasandil.
- (e) *Protsessi seire*: Et soodustada tulemuste edastamist avatud koordinaatsiooni meetodi abil ning meetodi omaksvõttu riikide ja EL tasandil, teevad liikmesriigid ja komisjon tihedat juhtimisalast koostööd, viies protsessi edasi ja hinnates selle tulemusi. Selleks tuleb ära kasutada olemasolevaid indikaatoried, mis kajastavad noorte olukorda näiteks hariduse, tööhõive, tervishoiu ja sotsiaalse kaasatuse alal ning vajadusel esitada nõukogule arutamiseks ettepanekud võimalike uute indikaatorite kohta.
- (f) *Konsulteerimine ja struktuurne dialoog noorte ja noorteorganisatsioonidega*: Noorte ja noorteorganisatsioonidega tuleb pidada ja arendada struktuurset dialoogi, mille raames arutatakse pidevalt

⁸ Kõikidele liikmesriikidele tuleb tagada õigus selles töös osaleda.

Euroopa noortevaldkonna koostöö prioriteete, rakendamist ja järelmeetmeid. Dialoogi teemad peavad vastama Euroopa noortevaldkonna koostöö üldeesmärkidele ja iga töötükli prioriteetidele. Iga dialoogitsükli tuleb kehtestada selged eesmärgid ja realistlik tegevuskava, et kindlustada tegevuste katkematus ja jätkuvus. Dialoog peab olema võimalikult laiapõhjaline ning toimuma kohalikul, piirkondlikul, riigi ja EL tasandil, noorsoouurijate ja noorsootöötajate osalusel. Tuleb toetada ka muude poliitikavaldkondadega seotud struktuurset dialoogi noorte ja noorteorganisatsioonidega. Struktuurse dialoogi korraldust on täpsemalt kirjeldatud lisa III.

(g) *EL programmide ja fondide kasutamine:* Tuleb tõhusalt ära kasutada olemasolevaid EL фонде, sealhulgas struktuurifонде, ja asjakohaseid programme – Aktiivsed noored, Elukestev õpe, Kultuur, Progress, Media, Erasmus noortele ettevõtjatele, konkurentsivõime ja innovatsiooni programm jt – ning välissuhete ja arengukoostööga seotud EL programme ja фонде.

4. Iga konkreetse kolmeaastase tsükli vahendeid tuleb võimalikult suures ulatuses kasutada prioriteetide edendamiseks.
5. Koostööraamistiku kontekstis tuleb noorsootöö toetamist ja arendamist käsitada sektoritevahelise küsimusena. Noorsootöö on lai mõiste, mis hõlmab mitmesugust noorte osalusel toimuvat ja noortele suunatud sotsiaalset, kultuurilist, haridusalast ja poliitilist tegevust. Üha enam kuuluvad nende tegevuste hulka ka sport ja noortele suunatud teenused. Noorsootöö on osa “koolivälisest” haridusest, nagu ka kutseliste või vabatahtlike noorsootöötajate ja noortejuhtide korraldatav vabaajategevus, ning põhineb mitteformaalsel õppimisel ja vabatahtlikul osalusel. Koostööraamistiku rakendamise käigus tuleb täiendavalt uurida, kuidas noorsootöö kaudu eespool nimetatud üldeesmärke saavutada, samuti ka seda, kuidas noorsootööd toetada ning tunnustada lisandväärtust, mille annab noorsootöö majanduslik ja sotsiaalne panus. Arutada tuleb

muu hulgas noorsootöötajate ja noortejuhtide koolitamist, nende oskuste tunnustamist Euroopa instrumente kasutades, noorsootöötajate ja noortejuhtide liikuvuse toetamist ning uuenduslike teenuste ja lähenemisviiside propageerimist noorsootöös.

6. Nõukogu võib Euroopa noortevaldkonna uuendatud koostöö raamistiku vajadusel läbi vaadata, lähtudes Euroopas toimuvatest olulistest arengutest, eelkõige pärast 2010. aastat kehtima hakkava Lissaboni strateegiaga seotud otsustest.

KUTSUB SELLEST LÄHTUVALT LIIKMESRIIKE ÜLES

1. Tegema komisjoni toetusel ja käesolevas resolutsioonis kirjeldatud avatud koordineerimise meetodit kasutades koostööd Euroopa noortevaldkonna koostöö laiendamiseks ajavahemikul kuni 2018. aastani, pidades silmas eespool kirjeldatud üldeesmärke, tegevusvaldkondi, kahetasandilist lähenemist, põhimõtteid ja rakendamise instrumente ning igaks töösükliks kokku lepitavaid prioriteete.
2. Võtma riiklike prioriteetidega sobivaid meetmeid, mis toetaksid uuendatud raamistiku üldeesmärkide saavutamist, ning kaaluma EL tasandi vastastikust õpet ideedeallikana riikliku noortepoliitika ja muude seonduvate valdkondade poliitika kujundamisel.

KUTSUB KOMISJONI ÜLES

1. Ajavahemikul kuni 2018. aastani liikmesriikidega käesoleva raamistiku ulatuses koostööd tegema ja neid toetama, pidades silmas eespool kirjeldatud üldeesmärke, tegevusvaldkondi, kahetasandilist lähenemist, põhimõtteid ja rakendamise instrumente ning igaks töösükliks kokku lepitavaid prioriteete.
2. Jälgima käesoleva raamistiku eesmärkide saavutamist, eelkõige EL noorteraporti koostamise kaudu. Sellega seoses soovitatatakse komis-

jonil moodustada töörühm, mis seonduvate poliitikavaldkondadega konsulteerides vaatab läbi olemasolevad andmed noorte olukorrast ning uurib, kas on vaja töötada välja indikaatorid valdkondadele, kus need seni puuduvad või mille seosed noortega ei ole seni ilmnud. Töötulemused ja ettepanekud uute indikaatorite kohta, kui neid on, tuleks esitada nõukogule arutamiseks hiljemalt detsembris 2010.

3. Ette valmistama paindlikku vastastikuse õppimise süsteemi ja algatama üldeesmärkide ja prioriteetidega seotud uuringuid ning nõukogule neist tegevustest korrapäraselt aru andma.
4. Koostama 2017. aastal koos liikmesriikidega käesoleva koostööraamistiku lõpliku hindamisaruande. Nõukogu peaks lõpparuande läbi arutama 2018. aastal.”

Täpsemalt vt 15131/09.

NOORTEVALDKONNA EESMÄRGID JA VÕIMALIKUD ALGATUSED LIIKMESRIIKIDELE JA KOMISJONILE

Paljudel tegevusvaldkondadel, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud jaotise ON ÜHISEL SEISUKOHAL punktis 2 ja allpool, on oma üld-eesmärgid ja prioriteedid, mis on sätestatud eraldi koostööraamistikes ja strateegiates ning mida käsitletakse vastavate avatud koordineerimise meetodite raames. Sellele vaatamata tuleb kõigis valdkondades tagada noorte mõõtmise suurendamine sobival viisil. Et seda saavutada, pakutakse käesoleva lisa A osas välja rida meetmeid *kõikide* valdkondade jaoks ning B osas rida konkreetseid noortega seotud eesmärke iga loetletud tegevusvaldkonna noorte mõõtmise täpsustamiseks ja avatud loetelu võimalikest meetmetest, mida liikmesriigid ja komisjon oma pädevuse piires ja subsidiaarsuse põhimõtet arvestades rakendada võiksid.

A) ÜLDISED ALGATUSED

Üldised algatused, mida tuleks kaaluda *kõikides* toodud tegevusvaldkondades:

- arendada ja tugevdada koostööd toodud tegevusvaldkondade poliitika ja noortepoliitika kujundajate vahel, muu hulgas dialoogi arendamise ning teadmiste ja kogemuste jagamise kaudu;
- julgustada ja toetada noorte ja noorteorganisatsioonide kaasatust ja osalemist poliitika kujundamises, rakendamises ja järelvalves;
- pakkuda kvaliteetseid teavitamis- ja nõustamisteenuseid;
- parandada kvaliteetse noorteinfo kättesaadavust ning levitada infot kõigi võimalike kohaliku, piirkondliku, riigi tasandi kanalite, samuti Eurodeski, ERYICA, EYCA ja teiste üleeuroopaliste

organisatsioonide ning Euroopa võrgustike kaudu;

- tugevdada koostööd kohaliku ja regionaalse tasandiga;
- toetada noorte paremat tundmist, toetades selleks näiteks noorsoouuringuid, uurijate võrgustikke, konkreetseid uurimusi jne;
- toetada noorsootöö arengut ja selle väärtuse tunnustamist;
- kasutada efektiivselt olemasolevaid EL fonde ja programme ning soodustada noorte ligipääsu neile;
- toetada pilootprojektide ja -programmide väljatöötamist uute ja innovatiivsete ideede katsetamiseks ning heade tavade vahetamiseks;
- tunnustada kahe- ja mitmepoolse koostöö väärtust Euroopa noortepoliitika alase koostöö seisukohalt;
- tuua võimaluse korral sisse ka lastepoliitika mõõde, arvestades nende õigusi ja kaitset ning asjaolu, et noorte elu ja tulevikuperspektiive mõjutavad oluliselt neile lapseas osaks saanud võimalused, toetus ja kaitse.

B) NOORTEVALDKONNA EESMÄRGID JA VÕIMALIKUD ALGATUSED TEGEVUSVALDKONDADE KAUPA

Haridus ja koolitus

Eesmärk: Toetada noorte võrdset juurdepääsu kõrge kvaliteediga haridusele ja koolitusele kõigil tasemetel ning elukestva õppe võimalusi. Lisaks formaalharidusele edendada ja tunnustada noorte mitteformaalset õppimist ning paremini seostada formaalharidust ja mitteformaalset õppimist. Lihtsustada ja toetada noorte üleminekut haridusest ja koolitusest tööturule ning vähendada koolist väljalangemist.

Liikmesriikide ja komisjoni algatused vastavalt nende pädevusele

- Toetada noorsootöö ja mitteformaalse õppimise võimaluste arengut kui üht vahendit koolist väljalangemise vastu.
- Täiel määral ära kasutada EL tasandil kehtestatud vahendeid oskuste läbipaistvuse ja tõendamise võimaldamiseks ning kvalifikatsiooni tunnustamiseks.¹
- Soodustada kõigi noorte õppimisega seotud liikuvust.
- Leevendada soo- ja muid stereotüüpe formaalhariduse ja mitteformaalse õppimise kaudu.
- Parandada eri gruppide ühtekuuluvust ja vastastikust mõistmist, edendada võrdseid võimalusi ja ületada saavutuslõhesid formaalse hariduse ja mitteformaalse õppimise abil.
- Arendada osalemist soodustavaid haridusstruktuure ning koostööd koolide, perekondade ja kohalike kogukondade vahel.
- Edendada formaalhariduse ja mitteformaalse õppimise osa noorte innovatiivsuse, loovuse ja ettevõtlikkuse toetamisel.
- Teadvustada laiemale avalikkusele mitteformaalse õppimise väärtuslikkust.

¹ Esimene tagatakse muu hulgas Europassi, EQFi või ECVETi abil ning teine direktiiviga 2005/36/EÜ.

Komisjon arendab edasi *Europassi* kui oskuste läbipaistvust tagavat instrumenti, sealhulgas oskuste iseseisva hindamise vahendeid ning pädevusalade registreerimist kolmandate isikute, sealhulgas *Europassi* liikuvust edendavate organisatsioonide poolt.

Tööhõive ja ettevõtlus

Eesmärk: Toetada noorte lõimumist tööturul töötajate või ettevõtjatena. Hõlbustada ja toetada üleminekut haridusest või koolituselt tööturule ning töötute ja tööturult eemalviibinute tööturule naasmist. Parandada töö- ja pereelu ühitamise võimalusi. Tagada noorte mõõtme arvestamine pärast 2010. aastat kehtima hakkavas Lissaboni strateegias ning jätkata Euroopa Noortepakti üldeesmärkidele vastavat tegevust.

Liikmesriikide ja komisjoni algatused vastavalt nende pädevusele

- Suurendada ja parandada investeringuid tööturu nõudmistele vastavate erialaoskuste õpetamiseks, parandades lühiajalist vastavusseviimist ning nõutavate oskuste pikaajalisemat prognoosimist.
- Võtta paindliku ja turvalise tööhõive strateegiate väljatöötamisel arvesse noorte eriseisundit.
- Edendada noorte piiriüleseid erialaseid ja kutsealaseid võimalusi.
- Töötada majanduskriisist väljumise kavade raames välja lühiajalised meetmed noorte lõimimiseks tööturule ning noori arvestavad struktuursed meetmed.
- Arendada karjääriteenuseid.
- Vähendada takistusi töötajate vabale liikumisele kogu EL ulatuses.
- Soodustada kvaliteetseid praktika- ja täiendõppevõimalusi, mis soodustavad tööturule sisenemist ja tööturul liikumist.
- Parandada lapsehoiuteenuseid ning edendada kohustuste jagamist partnerite vahel, hõlbustamaks nii noortel naistel kui noortel meestel töö- ja eraelu ühitamist.
- Toetada noorte ettevõtlust muu hulgas ettevõtlushariduse, ettevõtlusega alustamise fondide ja mentorprogrammide kaudu ning edendada noorte ettevõtluse tunnustamist.
- Toetada noorte ettevõtlust soodustavate Euroopa võrgustike ja struktuuride arengut.
- Edendada säästva arenguga seotud ettevõtlust.

Tervis ja heaolu

Eesmärk: Toetada noorte tervist ja heaolu, pannes rõhku vaimse ja seksuaalse tervise tugevdamisele, spordile, kehalisele aktiivsusele ja tervislikele eluviisidele ning vigastuste, söömishäirete, sõltuvuste ja ainete kuritarvitamise vältimisele ja ravile.

Liikmesriikide ja komisjoni algatused vastavalt nende pädevusele

- Tegutseda kooskõlas noorte tervist ja heaolu käsitleva nõukogu resolutsiooniga² ning toetada noorte kehalist vormi ja füüsilist aktiivsust vastavalt EL füüsilist aktiivsust käsitlevatele suunistele.³
- Noorte tervise ja heaolu edendamisel arvestada, et tervis ei ole pelgalt haiguse või puude puudumine, vaid täieliku kehalise, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisund.
- Edendada noorte seas tervislike eluviise kehalise kasvatuse, toitumise hariduse, kehalise aktiivsuse ning koolide, noorsootöötajate, tervishoiuspetsialistide ja spordiorganisatsioonide koostöö toetamise teel.
- Rõhutada spordi rolli meeskonnatöö, kultuuridevahelise õppimise, *fair play* ja vastutustundlikkuse arendamisel.
- Parandada noorsootöötajate ja noortejuhtide teadmisi ja teadlikkust terviseküsimustes.
- Kaasata kohalikul tasandil huvitatud isikuid, et leida ja aidata riskirühmade noori ning vajadusel suunata neid muude teenuste juurde.
- Ergutada vastastikust õppimist tervisevaldkonnas.
- Edendada laste ja noorte kaitset, eelkõige uue meedia tundmist ning kaitset teatavate uue meedia kasutamisest tulenevate ohtude eest, tunnustades samas võimalusi, mida uus meedia võib

² ELT C 319/1, 13.12.2008.

³ Soovitavad poliitilised meetmed tervisliku füüsilise aktiivsuse nimel, 2008

noortele pakkuda näiteks ülemkogu meediapädevust digitaalses keskkonnas käsitlevate 21. mai 2008. aasta ja 27. novembri 2009. aasta järelduste rakendamise teel.

- Soodustada juurdepääsu olemasolevatele tervishoiuteenustele, muutes neid noortesõbralikumaks.

Osalus

Eesmärk: Toetada noorte osalust esindusdemokraatias ja kõigi tasandite kodanikuühiskonna tegevustes ning ühiskonnas tervikuna.

Liikmesriikide ja komisjoni algatused vastavalt nende pädevusele

- Arendada dialoogi noorte ja otsustajate vahel ning noorte osalemist riiklikus noortepoliitikas.
- Ergutada noorte osaluse, noorte teavitamise ja noortega konsulteerimise suuniste rakendamist või väljatöötamist, et tagada nende tegevuste kvaliteet.
- Toetada poliitiliselt ja rahaliselt noorteorganisatsioone ning kohaliku ja riigi tasandi noorte osaluskogusid ja rohkem tunnustada nende olulist rolli demokraatias.
- Soodustada suurema arvu ja erinevamate noorte osalust esindusdemokraatias, noorteorganisatsioonides ja muudes kodanikuühiskonna organisatsioonides.
- Kasutada noorte osaluse laiendamiseks ja süvendamiseks efektiivselt info- ja sidetehnoloogiat.
- Toetada alates varasest noorusest “osalema õppimise” mitmesuguseid vorme nii formaalhariduse kui mitteformaalse õppimise raames.
- Jätkata avalike institutsioonide ja noorte debativõimaluste arendamist.

Komisjon vaatab üle Euroopa Noorteportaali ning püüab noori ulatuslikumalt kaasata.

Vabatahtlik tegevus

Eesmärk: Toetada ja rohkem tunnustada noorte vabatahtlikku tegevust kui olulist mitteformaalse õppimise vormi. Kaotada vabatahtliku tegevuse tõkked ning edendada noorte piiriülest liikuvust.

Liikmesriikide ja komisjoni algatused vastavalt nende pädevusele

- Edendada vabatahtliku tegevuse käigus omandatud kogemuste tunnustamist muu hulgas Europassi, Youthpassi ning liikmesriikide rahastatavate instrumentide abil.
- Rakendada ellu nõukogu soovitus noorte vabatahtlike liikuvuse kohta Euroopas.⁴
- Paremini teadvustada vabatahtliku tegevuse väärtuslikkust, sealhulgas vastastikuse õppimise protsesside teel.
- Parandada noorte vabatahtlike kaitset ning vabatahtliku tegevuse kvaliteeti.
- Kaasata noori ja noorteorganisatsioone eelseisva kodanikuaktiivsust edendava vabatahtliku tegevuse Euroopa aasta (2011) kavandamisse, läbiviimisse ja hindamisse.
- Edendada vabatahtliku tegevuse kaudu põlvkondadevahelist solidaarsust.

⁴ ELT C 319/8, 13.12.2008.

Sotsiaalne kaasatus

Eesmärk: Vältida noorte sotsiaalset tõrjutust ja vaesust ja nende probleemide edasikandumist põlvkonniti ning tugevdada ühiskonna ja noorte vastastikust solidaarsust. Edendada võrdseid võimalusi kõigile ja võidelda diskrimineerimise kõikide vormide vastu.

Liikmesriikide ja komisjoni algatused vastavalt nende pädevusele

- Realiseerida noorsootöö ja noortekeskuste kui kaasamisvahendite kogu potentsiaal.
- Kogukonna ühtekuuluvuse ja solidaarsuse suurendamiseks ning noorte sotsiaalse tõrjutuse vastu tehtavas töös võtta omaks sektoritevaheline lähenemisviis, pöörates tähelepanu näiteks noorte hariduse ja tööhõive ning sotsiaalse kaasatuse seostele.
- Toetada kultuuridevahelise teadlikkuse ja kõigi noorte sellealaste oskuste arengut ning võidelda eelarvamuste vastu.
- Toetada noorte teavitamist nende õigustest ning noortele suunatud sellealast õpet.
- Tegeleda kodutuse, eluaseme ja rahalise tõrjutusega seotud probleemidega.
- Hõlbustada juurdepääsu kvaliteetsetele teenustele, sealhulgas transpordile, e-kaasamisele, tervishoiule, sotsiaalteenustele.
- Edendada konkreetselt noortele peredele suunatud toetust.
- Kaasata noori ja noorteorganisatsioone eelseisva vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemise Euroopa aasta (2010) kavandamise, läbiviimise ja hindamise.

Noored ja maailm

Eesmärk: Toetada noorte osalust ja panust globaalse poliitika kujundamisse, rakendamisse ja järelmeetmetesse (sealhulgas kliimamuutuse, ÜRO millenniumi arengueesmärkide, inimõiguste jms alal) ning noorte koostööd regioonidega väljaspool Euroopat.

Liikmesriikide ja komisjoni algatused vastavalt nende pädevusele

- Tõsta noorte teadlikkust säästva arengu, inimõiguste ja muude globaalsete küsimuste alal.
- Pakkuda noortele võimalusi seisukohtade vahetamiseks globaalsete küsimustega tegelevate poliitikakujundajatega (nt rahvusvahelistel kohtumistel osalemise, virtuaalsete platvormide/foorumite jne kaudu).
- Parandada maailma noorte omavahelist mõistmist dialoogi ning koolituskursuste, noortevahetuste, kohtumiste ja muude sarnaste meetmete toetamise teel.
- Ärgitada noori osalema vabatahtlikus „rohelises” tegevuses ja „roheliste” tarbimis- ja tootmistavade levitamisel (nt taaskasutus, energiasääst, hübriidsõidukid jne).
- Edendada ettevõtluse, tööhõive, hariduse ja vabatahtliku tegevuse võimalusi väljaspool Euroopat asuvates piirkondades.
- Toetada eri riikides noorsootööga tegelejate koostööd ja vahetusi.
- Julgustada noori osalema arengukoostööga seotud tegevuses nii kodu- kui välismaal.

Loovus ja kultuur

Eesmärk: Toetada alates varasest noorusest noorte loovust ja innovatsioonivõimet kvaliteetsema juurdepääsu võimaldamisega kultuurile ja kultuurilise eneseväljenduse võimalustele, soodustades seeläbi isiksuse arengut, õpivõimekuse paranemist, kultuuridevahelise suhtluse oskusi, kultuurilise mitmekesisuse mõistmist ja austamist ning tuleviku tööturul vajalikke uusi paindlikke oskusi.

Liikmesriikide ja komisjoni algatused vastavalt nende pädevusele

- Toetada noorte loovuse arengut, rakendades selleks loovpõlvkonda käsitlevaid ülemkogu järeldusi: laste ja noorte loovuse ja innovatiivsuse arendamist kultuurilise eneseväljenduse ja ulatuslikuma kultuurile juurdepääsu abil.⁵
- Laiendada juurdepääsu kultuurile ja loovvahenditele, eelkõige uute tehnoloogiatega seonduvatele, ning arendada noorte võimalusi kogeda kultuuri ning väljendada ja arendada oma loovust koolis ja väljaspool kooli.
- Teha uued tehnoloogiad hõlpsasti kättesaadavaks, et soodustada noorte loovust ja innovatsioonivõimet ning sütitada kultuuri-, kunsti- ja teadushuvi.
- Pakkuda noortele keskkondi loovuse ja huvide arendamiseks ning vaba aja mõtestatud veetmiseks.
- Soodustada kultuuri-, haridus-, tervishoiu-, sotsiaalse kaasatuse, meedia-, tööhõive- ja noortepoliitika pikaajalist sünergiat, et edendada noorte loovust ja innovatsioonivõimet.
- Edendada noorsootöötajate erikoolitust kultuuri, uue meedia ja kultuuridevahelise pädevuse alal.
- Edendada kultuuri- ja loovsektori partnerlussuhteid noorteorganisatsioonide ja noorsootöötajatega.

⁵ 14452/09.

- Soodustada ja toetada noorte annete ja ettevõtlusoskuste arengut, et parandada nende läbilöögivõimet tööturul ja töövõimalusi tulevikus.
- Parandada noorte teadmisi eri EL riikide kultuurist ja kultuuri-pärandist, kasutades selleks muu hulgas uusi tehnoloogiaid.

EUROOPA NOORTEVALDKONNA KOOSTÖÖ PRIORITEEDID AJAVAHEMIKUKS 1. JAANUAR 2010 – 30. JUUNI 2011

Üldprioriteet – Noorte tööhõive

Euroopa noortevaldkonna koostöö temaatiline üldprioriteet ajavahe-
mikul 1. jaanuarist 2010 kuni 30. juunini 2011 on noorte tööhõive.
Poolteise aasta jooksul arutatakse seda teemat struktuurse dialoogi
raames. Alltoodud üksikprioriteedid peaksid temaatilist üldprioriteeti
täielikult või osaliselt toetama.

1. jaanuar 2010 – 30. juuni 2010 – Sotsiaalne kaasatus

2010. aasta esimeses pooles pööratakse erilist tähelepanu järgmistele
küsimustele:

- Euroopa Noortepakti tugevdamine pärast 2010. aastat kehtima hak-
kava Lissaboni strateegia kontekstis.
- Vähemate võimalustega noorte sotsiaalne kaasatus.
- Kohaliku ja regionaalse tasandi roll noortepoliitikas.
- Koostöö Ladina-Ameerika riikidega.

1. juuli 2010 – 31. detsember 2010 – Noorsootöö

2010. aasta teises pooles pööratakse erilist tähelepanu järgmistele küsimustele:

- Noorsootöö ning noorsootöö ja tegevuste kättesaadavus vaesematele lastele ja noortele.
- Noorte juurdepääs kultuurile.

1. jaanuar 2011 – 30. juuni 2011 – Osalus

2011. aasta esimeses pooles pööratakse erilist tähelepanu järgmistele küsimustele:

- Noorte kodanikuaktiivsus ja osalus, rõhuga sotsiaalsel, majanduslikul, kultuurilisel ja poliitilisel osalusel ja inimõigustel.
- Noorte vabatahtlik tegevus ja panus kohalike kogukondade arengusse.

STRUKTUURSE DIALOOGI KORRALDAMINE

Noorte ja noorteorganisatsioonidega peetava struktuurse dialoogi üldised juhtpõhimõtted on sedastatud eespool jaotise ON ÜHISEL SEISUKOHAL KA SELLES jao 3 punkti (iii) alapunktis (f). Käesolevas lisas täpsustatakse riikliku ja EL tasandi struktuurse dialoogi korraldusega seonduvat.

Struktuurne dialoog peaks põhinema 18-kuulistel töötüklitel, mille üldteema vastab Euroopa koostöö üldprioriteetidele kõnealusel 18-kuulisel perioodil. Iga eesistujariik võib oma eesistumisajaks valida täiendavalt ühe üldteemaga seonduva eriprioriteedi.

Struktuurne dialoog peaks hõlmama liikmesriikides kõikidel tasanditel noorte ja noorteorganisatsioonidega konsulteerimist ning eesistujariikide poolt ja Euroopa noortenädala ajal korraldatavaid EL noortekonverentse.

Struktuurse dialoogi paremaks korraldamiseks ning arvestades nende pädevust ja võttes arvesse subsidiaarsuse põhimõtet:

- kutsutakse komisjoni üles koostama igaks 18-kuuliseks perioodiks Euroopa juhtkomitee, millesse kuuluvad teiste seas eesistujariikide kolmiku noorteministeeriumide, noorteühenduste liitude ja programmi *Aktiivsed noored* riiklike büroode esindajad ning Euroopa Komisjoni ja Euroopa Noortefoorumi esindajad. Vajadusel peetakse nõu noorsoouurijate ja noorsootöötajatega. Euroopa juhtkomitee vastutab struktuurse dialoogi üldise koordineerimise eest. Juhtkomitee loob koolitajaid ja vahendajaid hõlmava tugistruktuuri,

mis osutab metodoloogilist abi ning kannab EL tasandi struktuurse dialoogi korralduslikku järjepidevust;

- kutsutakse liikmesriike üles toetama väikeste riiklike töörühmade moodustamist. Need rühmad võivad võimaluse korral ära kasutada olemasolevaid struktuure ning koosneda muu hulgas noorteministeriumite, noorteühenduste liitude, kohalike ja regionaalsete noorte osaluskogude, noorteorganisatsioonide esindajatest, noorsootööga tegelejatest, erinevatest noortest ja noorsoouurijatest. Liikmesriike ärgitatakse võimaluse korral andma neis rühmades juhtroll noorteühenduste liitudele. Riiklike töörühmade ülesandeks oleks osalusprotsessi kindlustamine liikmesriikides.
- Komisjoni ja liikmesriike kutsutakse üles koostöös kõikide huvitatud isikutega pidevalt struktuurset dialoogi jälgima ning häid tavasid levitama.

Haridus- ja Teadusministeerium

KOORDINEERIB SIHTASUTUS
ARCHIMEDES